

Temesi Apol
Doktori értekezés 2021.

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Doktori Iskola
Témavezetők: German Kinga, Harmati Hedvig

**Helyreállító
nyersanyag-centrikus
tervezés | TÉZISEK**

Tézisek

TÉZIS 1 A tervező víziójával képes a jelenre hatni, a jövőt alakítani.

Kutatásomban a nyersanyag-centrikus, holisztikus tervezői attitűd nézőpontjait vizsgálom, azt, ahogy hozzájárul a fenntartható tárgytervezés folyamatosan alakuló szempontrendszerének kialakulásához. A tudatos anyaghasználatból kiinduló tervezői megközelítés, a fogyasztói fogadtatás vizsgálatával és a műszaki és ipari szereplők összehangolásával egészül ki. A design, amely képes a világot és a társadalmat érintő kérdésekben szerepet vállalni és hatást gyakorolni, szerepet kap a természet és az ember kapcsolatának helyreállításában is.

TÉZIS 2 Nyersanyag használati preferenciánk mögött húzódó motivációink összefüggésben állnak az ember és természeti környezetének mindenkori kapcsolatával.

E kapcsolatra kezdetben jellemző mellérendeltségi, majd az ipari forradalommal generált alá-fölérendeltségi viszony nyersanyag használatunkban is leképződik. A mai tudásunk lehetővé teszi, hogy modellt és szemléletet váltsunk, ismét mellérendelt, egyenrangú, együttműködő kapcsolatot alakítsunk ki az ember és a természet között, mely lakóhelyünk és kibontakozásunk színhelye.

TÉZIS 3 A fenntartható tárgytervezési szempontok, mint a lokálitás és az életciklussal való tervezés kiegészülnek a nyersanyag-centrikus megközelítés nézőpontjaival.

A helyreállító nyersanyag-centrikus tervezés az ipari gyártás folyamatának hiányosságaiból fakadó problémákra keres megoldási lehetőségeket, melyek az elmúlt évtizedekben váltak hangsúlyossá. Ennek legszembetűnőbb tünete az ipari hulladék keletkezésének mennyisége és jelenléte, mely két tervezői kihívást állít elénk, a már meglévő ártalmatlanítását és a keletkezendő kiváltását. Az ipari és biológiai anyagok lebomlási ciklusának szétválasztásával jól elkülöníthetővé, és ezáltal definiálhatóvá válnak a megoldási irányok, melyek egyben a fenntartható tárgytervezés szempontjait is meghatározzák.

TÉZIS 4 Új rendszertan bevezetésével a nyersanyag-centrikus fejlesztések várható eredménye felvázolható az anyag és a feldolgozás módszerének ismeretében.

Az alternatív, természetes, megújuló nyersanyagok feldolgozása képes kiváltani a káros jelenlétű anyagokat. Az elmúlt tíz év anyagfejlesztési munkáinak tanulmányozásával egy olyan rendszerezési struktúrát hoztam létre, melyben nyomon követhetőek a feldolgozási módszerek és eredményeik. Az eddig ismert rendszerek az anyag lelőhelyéből vagy rendszertani besorolásából indultak ki. Kiegészítéseként új vizsgálati nézőpontot vezetek be, amely a feldolgozás módját veszi alapul. Ennek segítségével a módszer és az anyag kapcsolatának várható eredménye előre felvázolhatóvá válik.

TÉZIS 5 A helyreállító nyersanyag-centrikus fejlesztés piacképességének sikerét a fogyasztói elégedettség határozza meg.

A fogyasztói döntések mögött húzódó mintázatok feltérképezése hatékonyabbá teszi a fejlesztési folyamatokat, és betekintést enged a megítélés alakíthatóságába. Az etika és szépség kapcsolatának erősödése rávilágít arra, hogy a marketing kommunikáció és a tervezői munka összehangolásával alakítható a fogyasztói döntés.

TÉZIS 6 A tömegtermelés felgyorsulásával megbomló természet és ember kapcsolatának visszaállítására irányuló fejlesztések sikere a piaci szereplők nagyobb perspektívájú összehangolását igényli.

A tervezői munka piacképességéhez nemcsak a marketing kommunikáció és a fogyasztói preferenciák összehangolása szükséges. Az egyensúlyt visszaállító gazdasági modell eléréséhez a tudományterületek, a szakági szereplők és az ipari gyártás együttműködése is szükséges.